

**18 I 19 DE DESEMBRE
SALA 1 PAU CASALS****SIBELIUS 2****PABLO BARRAGÁN I ANJA BIHLMAIER
ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA****PROGRAMA DE MÀ****CONCERT DEDICAT A LA MARATÓ****ANDREA TARRODI**
(Estocolm 1981)**LIGURIA**

(2012) – 1a audició – 10

Ones – Horitzó – Senda blava – Colors – Muntanyes – Estels

CARL NIELSEN

(Norre-Lyndelse, Dinamarca 1865 – Copenhaguen 1931)

CONCERT PER A CLARINET I ORQUESTRA, OP. 57

(1928) – 24

Allegro un poco
Poco Adagio
Allegro non troppo
Allegro vivace**Pablo Barragán**, clarinet*PAUSA 20*

JEAN SIBELIUS

(Hämeenlinna, Finlandia 1865 – Järvenpää, Finlandia 1957)

SIMFONIA N. 2 EN RE MAJOR, OP. 43

(1901-02) – 44

Allegretto

Tempo andante ma rubato

Vivacissimo

Finale: Allegro moderato

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

ANJA BIHLMAIER, DIRECCIÓ

PABLO BARRAGÁN, CLARINET

PRIMERS VIOLINS Jaha Lee, concertino associada / Raúl García, assistent de concertino / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Ana Galán / Natalia Mediavilla / Katia Novell / Pilar Pérez / Jordi Salicrú / Andrea Duca* / Diedrie Mano* / David Olmedo* / Yulia Tsuranova* / Elitsa Yancheva*
SEGONS VIOLINS Emil Bolozan, assistent / Maria José Balaguer / Clàudia Farrés / Mireia Llorens / Melita Murgea / Antoni Peña / Josep Maria Plana / Paula Banciu* / Asia Jiménez* / Sei Morishima* / Adriano Ortega* / Marina Surnacheva* **VIOLES** David Derrico / Christine de Lacoste / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Michel Millet / Andreas Süssmayr / Irene Argüello* / Bernat Bofarull* / Félix Gallego* / Cristina Izcue* / Javier López* **VIOLONCELS** Jose Mor, solista / Charles-Antoine Archambault, solista / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Marc Galobardes / Jean Baptiste Texier / Jonathan Cottle* / Amaia Ruano* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitri Smyshlyaev, assistent / Apostol Kosev / Matthew Nelson / Albert Prat / Nenad Jovic* **FLAUTES** Francisco López, solista / Beatriz Cambrils / Ricardo Borrull, flautí **OBOÈS** Disa English, solista / José Juan Pardo / Maria José Meniz*, corn anglès **CLARINETS** Angel Belda*, solista invitat / Francesc Navarro / Lidia Tejero, clarinet en mi bemoll **FAGOTS** Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Slawomir Krysmalski, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / Juan Conrado García, assistent / Alma García* **TROMPETES** Mireia Farrés, solista / Adrián Moscardó / Andreu Moros* **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Vicent Pérez / Juan Luis Bori*, trombó baix **TUBA** Daniel Martínez* **TIMBALES** Marc Pino, assistent **PERCUSSIÓ** Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Miquel Angel Martínez* **ARPA** Magdalena Barrera, solista

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger

RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez

RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero

PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

*Col·laborador

COMENTARI

per **Marina Hervás**

Ligúria fa referència al mar homònim que recala en cinc pobles de pescadors: Riomaggiore, Manarola, Corniglia, Vernazza i Monterosso. En aquests pobles, Tarrodi va passar-hi uns dies el

2011 i va quedar profundament fascinada. La música intenta, explícitament, recórrer-los mitjançant el so, com explica la mateixa compositora: “Riomaggiore, amb les seves altes onades; Manarola, amb la seva torre del rellotge; Monterosso, on els banyistes s’apressaven estressats per assegurar-se un lloc a la platja i desplegar els seus para-sols de colors (...); Vernazza, amb la seva torre de vigilància i els seus penya-segats, i, finalment, Corniglia, on el cel nocturn s’omplia d’estrelles”. La música, molt compacta en l’orquestració, busca crear atmosferes sonores diferenciades que prenen com a referència aquests elements característics de cada lloc segons la seva experiència, és a dir, no hi trobem una representació idealitzada, sinó l’exercici d’intentar portar a l’escriptura les sensacions de la compositora en cadascun dels pobles a partir del més destacat de cadascun. La percussió i el vent metall serveixen per construir l’entorn de Riomaggiore, un poble que sorgeix de les mateixes roques al costat del mar. A Manarola s’escolta la campana envoltant el treball melòdic, fonamental en l’oboè, que després reprenen els violins. El lirisme i la serenitat de Manarola donen pas a la bullícia de Monterosso, un ritme *ostinato* juganer ornamentat per petites intervencions del vent. Vernazza i Corniglia són dues peces més contemplatives, en les quals es busquen textures cristal·lines.

El Concert per a clarinet de Nielsen coincideix amb la peça de Tarrodi en què, formalment, també va passant per cinc temes que subdivideixen el moviment continu en el qual està construït. Nielsen volia mostrar la capacitat de contrast sonor del clarinet, per a ell “alhora càlid i completament histèric, suau com un bàlsam i cridaner com un tramvia sobre raïls mal greixats”. El primer tema té un començament (o, en argot musical, un “cap”) molt reconeixible. L’enuncien des del principi els violoncel·l i s’estén a la resta de l’allegro. Té un caràcter juganer, remarcant especialment pel redoblament de tambor que juga a interrompre el clarinet. El clímax del moviment arriba amb una cadència trepidant que preludeja la reexposició temàtica. El segon “moviment” comença amb una espècie de coral de trompes el tema de la qual expandeix la melodia del clarinet. No obstant això, la solemnitat inicial es difumina segons avança el moviment, quelcom especialment significatiu quan comença l’acompanyament circular de les cordes i, de nou, irromp, com una amenaça, el tambor. El tercer moviment comença tímidament amb l’enunciació del tall melòdic: ascendent amb salts cromàtics. La peça acaba amb una melodia dolça en clarinet, avalada pels fagots, que de nou es veu provocada per la corda i el tambor. Tota la peça, així, es converteix en un *tour de force* del clarinet contra l’orquestra. La tensió sorgeix, per tant, de la interrupció.

Sibelius també va elaborar els seus primers esbossos de la Simfonia n. 2 en un viatge a Itàlia – més concretament, a Florència i Rapallo– l’abril del 1901. No obstant això, aquestes idees inicials encara no estaven concebudes per a una simfonia, sinó més aviat per ser un poema simfònic o diversos. Finalment, el gener del 1902, havia conclòs la simfonia que, tot i que no partia d’un programa explícit, es va entendre com un manifest sonor contra el procés de russificació de Finlàndia, que havia arrencat el 1899. Aquesta no només implicava la pèrdua d’independència, sinó que va generar nombrosos processos d’oposició i de resistència per part de la població civil. Tot i que Sibelius va rebutjar aquesta lectura, no és estrany que el públic la interpretés així, ja que el compositor s’havia afegit al corrent d’artistes que defensava la llengua i la cultura fineses, i va produir un nombre important d’obres destinades a valorar-les. La peça s’obre amb gran serenitat, tot i que aviat s’enfosqueix amb l’entrada del clarinet i el solo de la secció de violins, més ambigua. Aquest doble caràcter és constant en el moviment, com si no hi hagués confiança en la possibilitat de la calma, sempre turmentada. El segon moviment comença amb el timbal, que deixa pas a un misteriós *pizzicato* dels violoncel·l que porta a una fosca melodia del fagot. Amb l’entrada de vent fusta i la corda, el material presentat anteriorment es torna cada vegada més intens. El tercer moviment comença amb una nerviosa cèllula que va passant pels

diferents instruments. Representa bé el procediment compositiu de Sibelius, d'elements mínims, aparentment insignificants, que construeix tota l'obra. El *finale* ens explica bé la interpretació triomfant de la peça: la melodia en cordes, sostinguda per un *ostinato* en vent fusta, suposa una redempció lluminosa després del contrast de caràcters de la simfonia fins aleshores, com un cant a l'esperança.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

